

Huvudman

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

Ärendet

Tillsyn av Göteborgs kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **fredag den 22 september 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande elevers rätt till utbildning och huvudmannens skolpliktsbevakning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Göteborgs kommun ska vidta följande åtgärder

Skolplikt och rätt till utbildning

1. Se till att samtliga de 32 barn som omnämns i kommunens sammanställning och som är folkbokförda i Göteborgs kommun är placerade vid en skolenhet och påbörjar sin skolgång. För att säkerställa detta ska kommunen se till att kommunens rutiner avseende skolpliktsbevakningen på central nivå i kommunen följs. Kommunen ska också se till att utreda omständigheter kring om en elev befinner sig utomlands eller inte inför ett ställningstagande till om en elev varaktigt vistas utomlands, och därmed inte omfattas av skolplikten. Kommunen ska se till att kommunens rutiner avseende skolpliktsbevakningen är kända för

all personal som arbetar med skolpliktsbevakning och ska därför se till att rutinerna regelbundet går igenom med personalen. Detta ska ske vid minst ett tillfälle innan den 15 september 2023. Kommunen ska dokumentera hur och när rutinerna har gått igenom och inkomma med denna dokumentation till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 §, 7 kap. 2, 3 och 21 §§, 10 kap. 24 § skollagen samt 23 § förvaltningslagen [2017:900]).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2022:10248) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Göteborgs kommun. Uppgiften handlade om att kommunen saknade uppgifter om skolplacering för ett antal elever i kommunen. Uppgiften avsåg elever som tidigare gått på Römosseskolan, Lilla Römosseskolan och Römosseskolan Agnesberg och vars placeringar avslutades på skolorna inför höstterminen 2022.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om Göteborgs kommun följer gällande bestämmelser om elevers rätt till utbildning och lagstiftningens krav vad gäller skolpliktsbevakning.

Skolinspektionen har inhämtat ett skriftligt yttrande samt kompletterande uppgifter från Göteborgs kommun. Vidare har Skolinspektionen tagit del av Göteborgs kommuns anvisning för skolpliktsutredning.

Skolinspektionen har i tidigare ärende med dnr 2021:5524, samt uppföljningsärende med dnr 2022:5374, förelagt Göteborgs kommun att se till att samtliga skolpliktiga barn som är folkbokförda i Göteborgs kommun är placerade vid en skolenhet och påbörjar sin skolgång, samt att säkerställa att det finns rutiner avseende skolpliktsbevakning och att dessa rutiner följs. I uppföljningen av förelägandet beslutade Skolinspektionen att avsluta ärendet och överföra uppgifterna till det nu aktuella ärendet, se dnr 2022:9564.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Skolplikt och rätt till utbildning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens yttrande framgår att kommunen i november 2022 hade en pågående skolpliktsutredning gällande 52 av eleverna som fått sluta på skolorna inför höstterminen 2022. Av de kompletterande uppgifter som kommunen inkommit med framgår att det i mars 2023 fortfarande pågick skolpliktsutredning gällande 32 av dessa elever. Huvudmannen bedömer att arbetet med skolpliktsbevakningen gällande eleverna har utförts i enlighet med kommunens anvisning för den centrala skolpliktsbevakningen. Anledningen till att skolpliktsutredning fortfarande pågår är att kommunen inte har kunnat lokalisera dessa elever, inte fått kontakt med vårdnadshavarna eller att eleven befinner sig utomlands.

Huvudmannen har i mars 2023 inkommit med en sammanställning av de 32 elever där skolplikten än så länge kvarstår. Av sammanställningen framgår vilka åtgärder som vidtagits för respektive elev, när åtgärderna vidtogs samt aktuell status för eleverna. Av sammanställningen framgår bland annat följande. Kommunen har skickat en förfrågan om skolgång gällande samtliga elever i september eller oktober 2022. Gällande några elever har förfrågan sedan skickats ut ytterligare gånger under hösten 2022 och det har även skickats påminnelser via sms. Status för flera elever anges vara "eftersökt kontaktuppgifter (telefon/e-post) utan resultat". Kommunen har i flertalet fall gjort anmälan till Försäkringskassan och Skatteverket under hösten. I några fall har kommunen skickat ut blankett för utlandsvistelse inklusive information om skolplikt. Gällande ett antal elever har kommunen tagit emot en anmälan om utlandsvistelse. Kommunen har efter utredning beslutat att skolplikten för dessa elever kvarstår då varaktig vistelse utomlands inte kan verifieras. För en elev där kontaktförsök genomfördes av kommunen senast i november 2022 anges att eleven har syskon i skola.

Av "Grundskoleförvaltningens anvisning för central skolpliktsutredning" framgår bland annat att kommunen, vid kännedom om att en elev som är folkbokförd i Göteborg inte har en skolplacering, ska starta en utredning för att ta reda på var eleven befinner sig och om hen får undervisning. Skolpliktshandläggaren ansvarar för att på något sätt få kontakt med elevens vårdnadshavare. Skolplikts-handläggaren ska ha uttömt alla möjligheter till kontakt eller vetskap om var eleven befinner sig innan skolan eventuellt kan lämna ärendet vidare. Som exempel på olika vägar till kontakt anges bland annat att kontakta vårdnadshavare per telefon/sms/e-post, kontakta eleven direkt per e-post eller telefon, använda sociala medier för att nå eleven, höra om andra elever i klassen har kontakt med den aktuella eleven, kontakta annan anhörig för att fråga efter kontaktuppgifter till vårdnadshavare, kontakta elevens förra skola om det finns uppgift om sådan, googla för att hitta kontaktuppgifter eller annan ledning eller skicka ett

rekommenderat brev. Alla kontaktförsök ska dokumenteras i mallen ”skolpliktsutredning ej placerad elev”. Om handläggaren uttömt alla möjligheter att nå vårdnadshavarna eller om denne inte kan få vetskap om var eleven befinner sig ska detta dokumenteras i skolpliktsutredningen. Vidare ska Försäkringskassan och Skatteverket meddelas vid behov. Eftersom handläggaren inte vet var barnet befinner sig finns viss misstanke om att barnets far illa och handläggaren bör därför överväga att göra en anmälan till socialnämnden. Så länge kommunen inte vet var eleven befinner sig behöver de bevaka ärendet. Handläggaren ska åtminstone varje månad söka kontakt med vårdnadshavare för att få information om eleven är åter i Sverige eller när eleven beräknas återkomma.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 § första stycket skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjlighet till kompetensutveckling.

Enligt 7 kap. 2 § första stycket skollagen har barn som är bosatta i Sverige skolplikt. Skolplikt gäller dock inte barn som varaktigt vistas utomlands eller vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola.

Enligt 2 kap. 18 § första stycket regeringsformen och 7 kap 3 § skollagen har alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i allmän skola.

Av 7 kap. 21 § skollagen framgår att hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess förskoleklass, grundskola eller grundsärskola på något annat sätt får föreskriven utbildning. Hemkommunen ska i frågor som rör skolpliktiga elever som avses i 19 a § vid behov samordna insatserna med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs.

Av 10 kap. 24 § framgår att hemkommunen ansvarar för att utbildning i grundskolan kommer till stånd för alla som enligt denna lag har rätt att gå i grundskolan och som inte fullgör sin skolgång på annat sätt.

Enligt 29 kap. 2 § skollagen framgår det att med bosatt i landet avses i denna lag den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Enligt 23 § förvaltningslagen ska en myndighet se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver.

Skolinspektionens bedömning

Elevers rätt till utbildning utgör en för barnet grundläggande rättighet som har lagfästs i regeringsformen. För att inga barn ska gå miste om denna rättighet innehåller skollagen bestämmelser om dels en skyldighet för kommunerna att se till att alla barn får föreskriven utbildning och dels ett ansvar för vårdnadshavare att tillse att barnen fullgör sin skolplikt. Hemkommunen ska hålla sig underrättad

om var och hur elever får föreskriven utbildning samt ingripa om elever inte bereds sådan utbildning (jfr prop. 2009/10:165 s 709 och prop. 1985/86:10 s. 90).

Av utredningen i ärendet har inte framkommit annat än att de 32 elever som kommunen tagit upp i sin sammanställning är folkbokförda i Göteborgs kommun. Det är därmed Göteborgs kommun, i egenskap av hemkommun för eleverna, som ansvarar för att se till att eleverna får föreskriven utbildning i grundskolan. Eleverna har, såvitt framgår av uppgifterna i ärendet, inte haft någon påvisad skolgång sedan i vart fall september 2022. De 32 eleverna har därmed, såvitt framgår, inte deltagit i undervisning under merparten av höstterminen 2022 eller de första två månaderna av vårterminen 2023.

Skolinspektionen kan konstatera att kommunen har vidtagit vissa åtgärder för att lokalisera var eleverna befinner sig. Kommunen har avseende några elever genomfört en utredning om varaktig vistelse utomlands, samt har avseende samtliga elever gjort en anmälan till Försäkringskassan och avseende de flesta eleverna gjort en anmälan till Skatteverket. Gällande nästan hälften av de elever som tas upp i kommunens sammanställning har kontaktuppgifter eftersökts utan resultat. Avseende vissa elever har förfrågan om skolgång skickats ut i slutet av september 2022 och efter det har inga kontaktförsök gjorts. Gällande några elever har en ny förfrågan om skolgång skickats ut i december 2022 men efter det har inga kontaktförsök gjorts. Det framgår inte att det därefter vidtagits några ytterligare åtgärder gällande dessa elever. Göteborgs kommun har därmed under flera månaders tid inte vidtagit några åtgärder för att säkerställa att eleverna fått sin rätt till utbildning tillgodosedd. Skolinspektionen kan vidare konstatera att Göteborgs kommun inte har följt sina egna rutiner för skolpliktsbevakning gällande ett antal av de aktuella eleverna. Det framgår inte att kommunen, då det saknats kontaktuppgifter till elevens vårdnadshavare, har tagit kontakt med andra anhöriga till eleven eller försökt att nå eleven genom att ta kontakt med tidigare skola eller klasskamrater. Det framgår heller inte att kommunen har sökt kontakt med vårdnadshavarna minst en gång i månaden eller att kontakt har tagits med socialnämnden. Att kommunen inte fått kontakt med vårdnadshavarna till den elev vars syskons skolplacering kommunen har kännedom om är enligt Skolinspektionen särskilt anmärkningsvärt.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att Göteborgs kommuns underlåtenhet att tillse att de elever som omnämns i kommunens sammanställning under läsåret 2022/23 fått sin rätt till utbildning tillgodosedd utgör en brist. Skolinspektionen har också i tidigare ärenden gjort bedömningen att Göteborgs kommun inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa att samtliga skolpliktiga barn som är folkbokförda i Göteborgs kommun är placerade vid en skolenhet och fullgör sin skolgång. Att skolpliktsbevakningen fungerar är en förutsättning för att elever överhuvudtaget ska få utbildning och det är viktigt att rutinerna är fungerande och följs så att inga elever hamnar vid sidan av skolsystemet. Skolpliktsbevakningen innebär att se till att eleverna får den undervisning de har rätt till, och kommunen ska inte bara bevaka att barnen är skolplacerade utan också att de faktiskt går i skolan.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Göteborgs kommun uppfyller inte författningarnas krav vad gäller elevs rätt till utbildning och har brustit i sitt ansvar avseende skolpliktsbevakning. Det finns därför skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Hultgren

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Kajsa Åkesson

Föredragande
Signerat av: Kajsa Åkesson